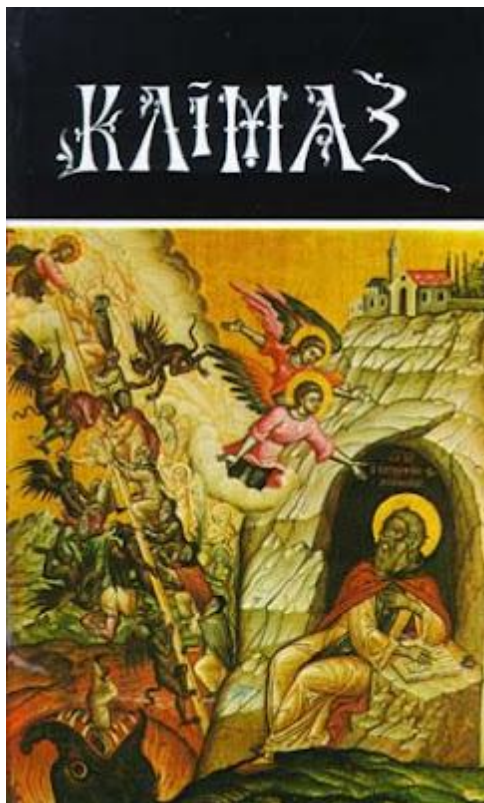

imverias.blogspot.com

Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου:Περί αγνείας

33–42 Minuten

"Κλίμαξ"

ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

Περί αγνείας

(Διά την άφθαρτον αγνείαν και σωφροσύνην, την
οποία κατακτούν φθαρτοί άνθρωποι διά καμάτων

και ιδρώτων)

1. Ακούσαμε την μαινάδα, δηλαδή την γαστριμαργία, πού μόλις πρό ολίγου μας ανέφερε ότι ιδικός της απόγονος είναι ο σαρκικός πόλεμος. Διότι μας το διδάσκει αυτό και ο παλαιός εκείνος προπάτωρ, ο Αδάμ, ο οποίος εάν δεν είχε νικηθή από την κοιλία, δεν θα ερχόταν σε σαρκική σχέση με την σύζυγό του. Όσοι λοιπόν τηρούν την πρώτη εντολή, δεν πέφτουν στην δεύτερη παράβασι. Και παραμένουν βεβαίως υιοί του Αδάμ, χωρίς όμως να δοκιμάσουν και να γνωρίσουν την πτώσι του Αδάμ, σε μία κατάστασι ολίγο κατωτέρα από τους Αγγέλους. Και τούτο, για να μη γίνη το κακό αθάνατο, όπως λέγει ο Άγιος που ονομάζεται Θεολόγος [1].

2. Αγνεία σημαίνει απόκτησις της ασωμάτου φύσεως. Αγνεία σημαίνει ζηλευτός οίκος του Χριστού και επίγειος ουρανός της καρδιάς. Αγνεία σημαίνει υπερφυσική απάρνησις της ανθρωπίνης φύσεως, μία αληθινά παράδοξη άμιλλα σώματος θνητού και φθαρτού προς τους ασωμάτους αγγέλους. Αγνός είναι εκείνος πού με τον ένα έρωτα απέκρουσε τον άλλο έρωτα, και έσβησε τα

υλικό με το άϋλο πύρ.

3. Σωφροσύνη σημαίνει γενική ονομασία όλων των αρετών. Σώφρων είναι εκείνος που και κατά τον ύπνο δεν αισθάνεται καμμία σαρκική κίνησι ή αλλοίωσι της καταστάσεώς του. Σώφρων είναι εκείνος που απέκτησε τελεία αναισθησία ως προς την διαφορά του φύλου. Αυτός είναι ο κανών και ο όρος της τελείας και πανάγνου αγνείας, το να συμπεριφέρεται κανείς παρόμοια και προς τα έμψυχα και προς τα άψυχα σώματα, και προς τα λογικά και προς τα άλογα.

4. Κανείς από όσους ήσκησαν την αγνεία ας μη θεωρή δικό του κατόρθωμα την απόκτησί της. Διότι το να νικήση κανείς την φύσι του είναι από τα ανέλπιστα. Όπου πραγματοποιήθηκε ήττα της φύσεως, εκεί φανερώθηκε η παρουσία του υπερφυσικού. Διότι χωρίς καμμία αντιλογία το κατώτερο καταργείται από το ανώτερο. Η αρχή της αγνείας είναι η μη συγκατάθεσις στους σαρκικούς λογισμούς, καθώς και οι αραιές καθ' ύπνον ρεύσεις χωρίς αισχρά όνειρα. Το μέσον της αγνείας είναι η παρουσία φυσικών κινήσεων στην σάρκα, μόνο εξ αιτίας πολυφαγίας, χωρίς εικόνες σαρκικές και χωρίς ρεύσεις. Το τέλος δε

είναι η νέκρωσις του σώματος, αφού προηγουμένως ενεκρώθηκαν οι σαρκικοί λογισμοί.

5. Μακάριος αληθινά εκείνος πού εμπρός σε οποιοδήποτε σώμα και χρώμα και ηλικία απέκτησε τελεία αναισθησία.

6. Αγνός δεν θεωρείται εκείνος πού εφύλαξε αρρύπωτο το πήλινο σώμα του, αλλ' εκείνος πού υπέταξε τα σωματικά μέλη στην ψυχή είναι ο τελείως αγνός.

7. Μέγας είναι εκείνος ο οποίος στην αφή παρέμεινε απαθής. Ανώτερος όμως είναι εκείνος πού έμεινε άτρωτος από την θέα, και ενίκησε την θέα του σαρκικού πυρός με την σκέψι του ουρανίου κάλλους.

8. Εκείνος πού απομακρύνει τον κύνα με την προσευχή, ομοιάζει με αυτόν που παλεύει με λέοντα. Εκείνος πού τον ανατρέπει με την αντίρρησι, ομοιάζει με αυτόν πού καταδιώκει ακόμη τον εχθρό του. Και εκείνος που ολοτελώς εξουδετέρωσε τις επιθέσεις, μολονότι ζή ακόμη με την σάρκα, ήδη έχει αναστηθή από τον τάφο.

9. Αν είναι απόδειξις της αληθινής αγνείας το να

μην επηρεάζεται κανείς από τις αισχρές φαντασίες που παρουσιάζονται στον ύπνο, οπωσδήποτε το όριο της λαγνείας είναι το να παθαίνει κανείς ρεύσι από αισχρές ενθυμήσεις ξύπνιος.

10. Όποιος πολεμά τούτον τον αντίδικο με ιδρώτες και μόχθους, είναι σαν να έδεσε τον εχθρό του με ένα βούρλο. Όποιος τον πολεμά με την εγκράτεια και την αγρυπνία, είναι σαν να του πέρασε αλυσίδες. Και όποιος τον πολεμά με την ταπεινοφροσύνη και την αοργησία και την δίψα, είναι σαν να τον εφόνευσε και τον έκρυψε στην άμμο. Άμμο να θεωρήσης την ταπείνωσι, διότι η άμμος δεν παρέχει βοσκή στα πάθη, αλλά είναι χώμα και στάκτη.

11. Άλλος είναι εκείνος που έδεσε τον τύραννο με τους αγώνες, άλλος εκείνος που τον έδεσε με την ταπείνωσι, και άλλος εκείνος που τον έδεσε με την παρέμβασι και εμφάνεια του Θεού. Και ομοιάζουν ο πρώτος με τον αυγερινό, ο δεύτερος με την πανσέληνο και ο τρίτος με τον ολόλαμπρο ήλιο. Ωστόσο και οι τρεις έχουν το πολίτευμά τους στους ουρανούς. Από την αυγή γεννάται το φως, και από το φως προβάλλει ο ήλιος. Έτσι ανάλογα

πρέπει να σκεφθούμε και να βρούμε το αντίστοιχο νόημα σ' αυτά που είπαμε.

12. Η αλεπού υποκρίνεται πώς κοιμάται. Ο δαίμων δε και το σώμα υποκρίνονται σωφροσύνη. Και η μέν αλεπού, για να εξαπατήσει την όρνιθα. Ο δαίμων, για να καταστρέψει την ψυχή.

13. Μην εμπιστευθής στην ζωή σου το πήλινο σώμα, και μη ξεθαρρέψεις μαζί του, μέχρις ότου συναντήσεις τον Χριστόν.

14. Μην παίρνεις θάρρος και νομίζεις ότι λόγω της εγκρατείας σου θα σωθής από την πτώσι. Κάποιος χωρίς να τρώγη τίποτε έπεσε από τον ουρανό [2].

15. Μερικοί γνωστικοί που έδωσαν ορθό ορισμό της αποταγής, την εχαρακτήρισαν ως έχθρα προς το σώμα και μάχη προς την κοιλία.

16. Στους αρχαρίους οι πτώσεις κατά κανόνα συμβαίνουν από την απόλαυσι των φαγητών. Στους μεσαίους, και από υπερηφάνεια, πράγμα που παρατηρείται βέβαια και στους αρχαρίους. Σ' εκείνους δε που πλησιάζουν προς την τελειότητα, αποκλειστικά εξ αιτίας της κατακρίσεως.

17. Μερικοί μακαρίζουν όσους γεννήθηκαν ευνούχοι, διότι, όπως λένουν, έχουν λυτρωθεί από την τυραννία του σώματος. Εγώ όμως μακαρίζω όσους γίνονται καθημερινά ευνούχοι και ακρωτηριάζουν τους εαυτούς των χρησιμοποιώντας ως μάχαιρα τον υγιή λογισμό.

18. Έχω ιδεί μερικούς που έπεσαν ακουσίως, και έχω ιδεί άλλους που επιθυμούσαν την πτώσι, αλλά δεν την κατώρθωναν? και τους ελεεινολόγησα περισσότερο από εκείνους που αμαρτάνουν κάθε ημέρα, διότι παρά την αδυναμία τους επιθυμούσαν την δυσωδία.

19. Ελεεινός όποιος πέφτει. Ελεεινότερος όμως όποιος παρασύρει και άλλον στην πτώσι. Διότι και των δύο πτώσεων την ενοχή και την εφάμαρτη ηδονή, τα παίρνει επάνω του.

20. Μην προσπαθής με εύλογα επιχειρήματα και αντιρρήσεις να αποκρούσης τον δαίμονα της πορνείας, διότι εκείνος έχει με το μέρος του τις ευλογοφανείς προφάσεις, αφού μας πολεμεί με σύμμαχο την φύσι μας.

21. Όποιος απεφάσισε να πολεμήση ή να νικήση την σάρκα του με τις ιδικές του δυνάμεις, άδικα

τρέχη. Εάν ο Κύριος δεν γκρεμίση τον οίκο της σαρκός και δεν οικοδομήση τον οίκο της ψυχής, άδικα αγρύπνησε και ενήστευσε αυτός που απεφάσισε να γκρεμίση τον οίκο (πρβλ. Ψαλμ. ρκς´ 1).

22. Ανάθεσε στον Κύριον την ασθένεια της φύσεώς σου, αναγνωρίζοντας πλήρως την ιδική σου αδυναμία, και τότε θα λάβης το χάρισμα της σωφροσύνης, χωρίς να το καταλάβης.

23. Σ´ εκείνους πού είναι έκδοτοι στις ηδονές παρατηρείται, όπως μου διηγήθηκε κάποιος απ´ αυτούς πού τα εδοκίμασε, μετά την ανάνηψί του, μία αίσθησις έρωτος σωμάτων, και ένα πνεύμα γεμάτο αναίδεια και απανθρωπιά θρονιασμένο αισθητά στην καρδιά. Αυτό το πνεύμα προξενεί στον πολεμούμενο άνθρωπο πόνο στην καρδιά πού τον καίει σαν φλογερό καμίνι. Τον κάνει επίσης να μη φοβήται τον Θεόν, να μη λογαριάζη καθόλου την μνήμη της κολάσεως, να βδελύσσεται την προσευχή, και κατά την ώρα της διαπράξεως της αμαρτίας, και τα λείψανα ακόμη των νεκρών να τα θεωρή σαν ξηρούς λίθους. Τον κάνει εκτός εαυτού και έξω φρενών, μεθυσμένον συνεχώς από την επιθυμία σωμάτων λογικών

ανθρώπων και αλόγων ζώων! Και αν ο Θεός δεν συντόμευε τον χρόνο της κυριαρχίας του, δεν θα σωζόταν καμμία ψυχή (πρβλ. Ματθ. κδ' 22) καμμία ψυχή που έχει ενδυθή το πήλινο αυτό σώμα, το αναμειγμένο με αίμα και ρυπαρό χυμό. Και πώς μπορεί να είναι διαφορετικά, αφού κάθε πράγμα αναζητεί με σφοδρότητα ό,τι του είναι συγγενικό; Το αίμα αναζητεί το αίμα, το σκουλήκι το σκουλήκι, ο πηλός τον πηλό. Έτσι και η σάρκα την σάρκα, έστω και αν προσπαθούμε εμείς οι βιασταί της φύσεως και ερασταί της ουρανίου βασιλείας να εξαπατήσουμε με διάφορα τεχνάσματα την απατεώνα, δηλαδή την σάρκα.

24. Όσοι δεν εδοκίμασαν τον πόλεμο πού προανέφερα είναι μακάριοι. Ας παρακαλούμε ώστε να σωθούμε για πάντα από την δοκιμή του, διότι εκείνοι πού εγλύστρησαν μέσα σ' αυτόν τον βόθρο, πέφτουν πολύ μακριά από όσους ανεβαίνουν και κατεβαίνουν την ουρανοδρόμο κλίμακα και για να σηκωθούν έχουν ανάγκη από πολλούς ιδρώτες και αυστηρότατη νηστεία.

25. Ας εξετάσωμε μήπως και οι αόρατοι εχθροί μας, όπως συμβαίνει και στον αισθητό πόλεμο,

καθώς είναι παρατεταγμένοι εναντίον μας, έχουν ο καθένας κάποια ωρισμένη ειδικότητα και εργασία, πράγμα όντως αξιοθαύμαστο.

26. Παρηκολούθησα τους πειραζομένους και είδα πτώσεις φοβερώτερες από τις συνήθειες. Όποιος διαθέτει νού ας τα ακούη. Συνηθίζει πολλές φορές ο διάβολος, και μάλιστα σ' όσους αγωνίζονται στον μοναχικό βίο, να στρέφη όλη του την ορμητικότητα και τον ζήλο και την τέχνη και την πανουργία και την εφευρετικότητα, στις παρά φύσιν και όχι στις κατά φύσιν αμαρτίες, και σ' αυτόν τον τομέα τους κάνει να πολεμούνται περισσότερο. Ως εκ τούτου συναναστρεφόμενοι μερικοί ωρισμένες φορές με γυναίκες και μη ενοχλούμενοι από σαρκική επιθυμία, εμακάρισαν τον εαυτόν τους, μη γνωρίζοντες οι ταλαίπωροι, ότι όπου υπάρχει όλεθρος μεγαλύτερος, δεν είναι απαραίτητος ο μικρότερος.

27. Έχω την γνώμη, ότι για τις δύο επόμενες αιτίες συνηθίζουν να πολεμούν και να πολιορκούν εμάς τους αθλίου οι φονικοί και πανάθλιοι δαίμονες στις παρά φύσιν αμαρτίες. Πρώτον διότι διαθέτουν ευκολώτερα τα μέσα, και δεύτερον διότι για την πτώσι αυτή υφιστάμεθα μεγαλύτερη

τιμωρία. Το γνωρίζει τούτο ο μέγας ασκητής πού προηγουμένως εξουσίαζε τους αγρίους όνους και ύστερα εξουσιάζετο και περιεπαίζετο από αυτούς πού προηγουμένως ετρέφετο με ουράνιο άρτο, και έπειτα στερήθηκε την μεγάλη αυτή χάρι. Και το πιο αξιοθαύμαστο: Μετά την μετάνοιά του, θρηνώντας πικρά ο καθηγητής μας Αντώνιος είπε: «Στύλος μέγας έπεσεν». Αλλά απέκρυψε ο σοφός τον τρόπο της πτώσεως. Εγνώριζε βέβαια ότι μπορεί να μολύνει κανείς το σώμα του με την πορνεία, χωρίς να υπάρχει ξένο σώμα [3].

28. Υπάρχει μέσα μας ένας κίνδυνος θανάτου και ένας κίνδυνος ολεθρίου πτώσεως, πού συμπορεύεται πάντοτε μαζί μας και ιδίως κατά την περίοδο της νεότητας. Αυτά δεν είχα την τόλμη να τα γράψω, διότι μου κράτησε το χέρι εκείνος πού είπε: «Τά γάρ κρυφή γινόμενα υπό τινων, αισχρόν έστι καί λέγειν καί γράφειν καί ακούειν» (πρβλ. Έφεσ. ε' 12).

29. Την ιδική μου και όχι ιδική μου, την φιλική και εχθρική τούτη σάρκα ο Παύλος την απεκάλεσε «θάνατο», λέγοντας: «Τις με ρύσεται από του σώματος και του θανάτου τούτου»; (Ρωμ. ζ' 24). Και ένας άλλος θεολόγος την ωνόμασε «εμπαθή

και δούλην και νυκτερινήν» [4]. Εγώ διψούσα να μάθω για ποιο λόγο της έδωσαν τέτοιου είδους ονόματα.

30. Εάν, όπως έχει προαναφερθεί, η σάρκα είναι θάνατος, τότε οπωσδήποτε αυτός που την ενίκησε δεν πρόκειται να πεθάνη. Και «τις ἐστὶν ἄρα ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅς ζήσεται καὶ οὐκ ὀψεται θάνατον μολυσμοῦ σαρκὸς αὐτοῦ»; (πρβλ. Ψαλμ. πη΄ 49). Ας ερευνήσωμε, παρακαλώ: Ποιος είναι ανώτερος; Αυτός που πέθανε και έπειτα ανεστήθη ή αυτός που δεν πέθανε καθόλου; Εκείνος που εμακάρισε τον δεύτερο, είπε ψέματα, διότι ο Χριστός ανέστη αφού πέθανε. Εκείνος που εμακάρισε τον πρώτο, επιθυμεί να μην απελπίζωνται όσοι δοκιμάζουν τον θάνατο ή καλύτερα την πτώσι της αμαρτίας.

31. Φιλάνθρωπο ονομάζει τον Θεόν ο απάνθρωπος εχθρός, ο επικεφαλής της πορνείας, και ότι συγχωρεί εύκολα το πάθος αυτό, σαν κάτι το φυσικό. Ας παρατηρήσωμε δε την δολιότητα των δαιμόνων και θα ιδούμε ότι μετά την διάπραξι Τον ονομάζουν δικαιοκρίτη και αυστηρό. Προηγουμένως ενήργησαν έτσι, για να μας σπρώξουν στην αμαρτία. Τώρα διαφορετικά,

για να μας καταποντίσουν στην απελπισία. Και όσο διαρκεί η λύπη και η απελπισία, δεν μπορούμε να ταλανίσουμε ή να κατηγορήσουμε τον εαυτόν μας ή να εκδικηθούμε τον δαίμονα για το αμάρτημα. Όταν όμως αφανισθή η απελπισία, ακολουθεί πάλι ο τύραννος που ομιλεί για την φιλανθρωπία του Θεού.

32. Όσο άφθαρτος και ασώματος είναι ο Κύριος, τόσο ευφραίνεται με την αγνότητα και αφθαρσία του σώματός μας. Αντιθέτως οι δαίμονες, καθώς ισχυρίζονται μερικοί, με κανένα άλλο δεν χαίρονται τόσο, όσο με την δυσωδία της πορνείας, και με κανένα άλλο πάθος, όσο με τον μολυσμό του σώματος.

33. Η αγνεία είναι προσοικείωσις του Θεού και ομοίωσις προς Αυτόν, όσο είναι δυνατόν στον άνθρωπο. Μητέρα της γλυκύτητος των καρπών είναι η καλή γη και η δροσιά της βροχής, και μητέρα της αγνείας η ησυχία μαζί με την υπακοή.

34. Η απάθεια του σώματος που επιτυγχάνεται με την ησυχία, πολλές φορές που επλησίασε στον κόσμο, δεν έμεινε ασάλευτη. Η απάθεια όμως που αποκτήθηκε με την υπακοή,

παρουσιάζεται παντού δόκιμη και ακράδαντη.

35. Είδα υπερηφάνεια πού προξένησε ταπεινοφροσύνη, και θυμήθηκα εκείνον πού λέγει: «Τις έγνω νούν Κυρίου»; (Ρωμ. ια΄ 34).

36. Η πτώσις είναι λάκκος και γέννημα της υπερηφανείας. Η πτώσις όμως υπήρξε πολλές φορές σ΄ όσους το θέλησαν αιτία ταπεινοφροσύνης.

37. Εκείνος πού θέλει να νικήση τον δαίμονα της πορνείας με την γαστριμαργία και τον χορτασμό, είναι όμοιος μ΄ εκείνον πού σβήνει την πυρκαϊά με το λάδι.

38. Εκείνος που προσεπάθησε να σταματήσει τούτον τον πόλεμο μόνο με την εγκράτεια, είναι όμοιος μ΄ εκείνον πού κολυμπώντας με το ένα χέρι αγωνίζεται να βγή από το πέλαγος. Να συζεύξης με την εγκράτεια την ταπείνωσι, διότι χωρίς την δεύτερη, η πρώτη αποδεικνύεται ανωφελής.

39. Όποιος θα ιδή τον εαυτόν του να υποσκελίζεται ιδιαιτέρως από κάποιο πάθος, ας οπλισθή πρό πάντων εναντίον αυτού του πάθους μόνον, και μάλιστα εάν πρόκειται για τον εμφύλιο

εχθρό, δηλαδή την σάρκα. Διότι εάν αυτός ο εχθρός δεν υποταγή, καθόλου δεν ωφελούμεθα από τις άλλες νίκες μας. Όταν και εμείς πατάξωμε τούτον τον Αιγύπτιο, θα αντικρύσουμε οπωσδήποτε στην βάτο της ταπεινώσεως τον Θεόν. Πειραζόμενος εγώ αισθάνθηκα ότι ο λύκος αυτός δημιουργούσε απατηλά στην ψυχή χαρά αναίτιο και δάκρυα και παρηγορία. Και σαν μικρό νήπιο ενόμιζα πώς κρατούσα στα χέρια μου καρπό και όχι καταστροφή.

40. «Πάν αμάρτημα, ό εάν ποιήση άνθρωπος, εκτός του σώματός εστί, ο δε πορνεύων είς το ίδιον σώμα αμαρτάνει» (Α΄ Κορ. ζ΄ 18). Αυτό οπωσδήποτε λέγεται, διότι μολύνουμε το ίδιο το σώμα μας, με την ρεύσι, πράγμα πού είναι αδύνατον να συμβή με άλλη αμαρτία. Εγώ ερευνώ για ποιόν λόγο συνηθίσαμε να λέγωμε, προκειμένου για οποιαδήποτε αμαρτία, μόνο ότι σφάλλουν οι άνθρωποι, ενώ όταν ακούσωμε πώς κάποιος επόρνευσε, λέγομε με οδύνη: ο τάδε έπεσε.

41. Το ψάρι φεύγει γρήγορα μακριά από το αγκίστρι, και η φιλήδονη ψυχή αποστρέφεται υπερβολικά την ησυχία.

42. Όταν ο διάβολος θελήσει να συνδέσει δύο μεταξύ τους με αισχροῦ δεσμό, εξετάζει καλά και τα δύο μέρη και αρχίζει να θέτει το πύρ από τα αδύνατα σημεία που ανακαλύπτει.

43. Πολλές φορές αυτοί που ρέπουν στην φιληδονία φαίνονται συμπαθείς και ελεήμονες και ευκατάνυκτοι. Εκείνοι όμως που αγωνίζονται επιμελώς για την αγνότητα δεν παρουσιάζουν με όμοιο τρόπο τις αρετές αυτές.

44. Κάποιος γνωστικός μου έθεσε ένα δυσχερέστατο πρόβλημα. «Ποια αμαρτία, μου είπε, είναι βαρύτερη απ' όλες, εξαιρέσει του φόνου και της αρνήσεως»; Και όταν εγώ του απήντησα «το να πέση κανείς σε αίρεση», εκείνος με ξαναρώτησε: «Και πώς η Ορθόδοξος Εκκλησία δέχεται τους αιρετικούς, και μετά τον ειλικρινή αναθεματισμό της αιρέσεώς των, τους αξιώνει της Θείας Μεταλήψεως, ενώ όποιον επόρνευσε τον δέχεται μὲν μετά την εξομολόγησί του και την διόρθωσί του, αλλά τον στερεί επί χρόνους των Αχράντων Μυστηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις των Αποστολικών Κανόνων»; Και ενώ εγώ έμεινα κατάπληκτος με την ερώτησι, το άλυτο πρόβλημα παρέμεινε άλυτο.

45. Ας ερευνήσωμε και ας μετρήσωμε και ας προσέξωμε ποια είναι η γλυκύτης πού δημιουργείται μέσα μας, όταν ψάλλωμε ηδονικά επηρεασμένοι από τον δαίμονα της πορνείας, και ποια προέρχεται από τα λόγια του Αγίου Πνεύματος και από την μυστική τους χάρι και δύναμι.

46. Μην ξεγελασθής, ώ νέε! Μου έτυχε να ιδώ μερικούς να προσεύχωνται ολόψυχα για πρόσωπα πού τα αγαπούσαν πολύ. Και ενώ τους κινούσε το πνεύμα της πορνείας, ενόμιζαν ότι εκπληρώνουν τον νόμο της αγάπης!

47. Είναι δυνατόν να μολυνθή το σώμα με μία απλή επαφή, διότι δεν υπάρχει καμμία αίσθησις πιο επικίνδυνη από την αφή.

48. Να ενθυμήσαι αυτόν πού ετύλιξε το χέρι με το κάλυμμα της κεφαλής [5]. Και να ακινητοποιής το χέρι σου, ώστε να μην εγγίξη οποιοδήποτε μέλος είτε του ιδικού σου είτε ξένου σώματος.

49. Νομίζω πώς κανείς δεν μπορεί να λέγεται πραγματικά άγιος, αν δεν μεταποιήση το χώμα τούτο -δηλαδή την σάρκα- σε αγιασμένο χώμα? εάν βέβαια είναι κατορθωτή αυτή η μεταβολή.

50. Όταν πέφτουμε στο στρώμα, άς έχουμε άγρυπνη την προσοχή, διότι τότε ο νους παλεύει μόνος του με τους δαίμονες χωρίς την συνεργασία του σώματος. Και αν φανή φιλήδονος, γίνεται εύκολα προδότης.

51. Η μνήμη του θανάτου άς κοιμηθή και άς ξυπνήση μαζί σου, καθώς η μονολόγιστη ευχή του Ιησού. Καμμία βοήθεια δεν θα βρής στον ύπνο ανώτερη από αυτά.

52. Μερικοί αποφαίνονται δογματικά ότι οι σαρκικοί πόλεμοι και οι εκκρίσεις προέρχονται μόνο από την πολυφαγία. Εγώ όμως έχω ιδεί ανθρώπους να είναι βαρειά ασθενείς και να νηστεύουν υπερβολικά, και έν τούτοις να μολύνωνται υπερβολικά από εκκρίσεις.

53. Ερώτησα κάποτε έναν από τους πιο ικανούς διακριτικούς μοναχούς, σχετικώς με τα θέματα αυτά, και με edίδαξε με πολλή σαφήνεια ο μακάριος.

«Συμβαίνει, μου είπε ο αοίδιμος, καθ' ύπνους έκκρισις από την πολυφαγία και την ανάπαυσι. Άλλοτε προέρχεται από την υπερηφάνεια, όταν αισθανθούμε έπαρσι, διότι επί πολύν καιρό δεν

μας συνέβη έκκρισις. Και άλλοτε πάλι είναι αποτέλεσμα της κατακρίσεως του πλησίον. Εξ αυτών των περιπτώσεων οι δύο πρώτες παρατηρούνται και στους αρρώστους μάλλον και οι τρεις. Εάν δε κάποιος βλέπη τον εαυτόν του καθαρό από όλες τις αιτίες που αναφέραμε, είναι μακάριος πού έφθασε σε τέτοια απάθεια, και ό,τι έπαθε ήταν αποκλειστικά αποτέλεσμα του φθόνου των δαιμόνων. Και αυτό το επέτρεψε ο Θεός ύστερα από αρκετό καιρό, ώστε με ένα αναμάρτητο πάθημα να αποκτήση την πιο υψηλή ταπείνωσι».

54. Κανείς ας μη θελήση να συλλογίζεται την ημέρα τα άσχημα όνειρα πού είδε την νύκτα. Διότι αποτελεί και αυτό επιδίωξι των δαιμόνων, να μας μολύνουν με τα όνειρα, ενώ είμαστε ξύπνιοι.

55. Ας ακούσωμε και μία άλλη πανουργία των εχθρών μας: Ωρισμένες τροφές πού βλάπτουν το σώμα, επιφέρουν την ασθένεια αργότερα ή την άλλη ημέρα. Κάτι παρόμοιο γίνεται πολλές φορές με τις αιτίες πού μολύνουν την ψυχή.

56. Είδα μερικούς να τρώγουν απολαυστικά, και να μη πολεμούνται αμέσως. Και είδα άλλους να

συνεσθίουں και να συναναστρέφω̣νται με γυναίκες, και να μην έχουν εκείνη την ώρα κανένα πονηρό λογισμό. Έτσι απατώμενοι πήραν θάρρος και φάνηκαν αμέριμνοι. Την ώρα όμως πού ενόμισαν ότι ευρίσκονται σε ειρήνη και ασφάλεια, μέσα στο κελλί τους έπαθαν ξαφνικό όλεθρο. Ποιος ήταν ο όλεθρος; Εκείνος πού συμβαίνει σ' εμάς, στην ψυχή και στο σώμα, όταν είμαστε εντελώς μόνοι. Όποιος τον εδοκίμασε, αντιλαμβάνεται. Όποιος δεν τον εδοκίμασε δεν χρειάζεται να τον γνωρίση.

Κατά τον καιρό αυτού του πειρασμού κατάλληλη βοήθεια για μας είναι ο σάκκος, η σποδός, η ολονύκτιος ορθοστασία, η στέρησης του άρτου, η φλόγωσις της γλώσσης από την δίψα, η ελάχιστη πόσις ύδατος, η διαμονή στους τάφους, και πρό πάντων η ταπείνωσις της καρδιάς. Και ακόμη, εάν είναι εύκολο, η βοήθεια από ένα πατέρα ή αδελφό ικανό και με γηραιό φρόνημα. Διότι απορώ, εάν μπορή κάποιος μόνος του να σώση πλοίο από το πέλαγος.

57. Πολλές φορές η ίδια πτώσις είναι εκατό φορές βαρύτερη από την πτώσι ενός άλλου. Το κρίμα υπολογίζεται και από τον τρόπο και από τον τόπο

και από την πνευματική προκοπή του
αμαρτήσαντος και από άλλα πολλά.

58. Μου περιέγραψε κάποιος έναν παράδοξο και
υψηλότατο βαθμό αγνότητος: «Κάποιος, μου
είπε, ατενίζοντας σωματικό κάλλος,
παρακινούμενος από αυτό εδοξολόγησε τον
Δημιουργό. Και μόνο από την θέα του κινήθηκε
σε αγάπη προς τον Θεόν και σε ακατάπαυστα
δάκρυα. Και σε κατελάμβανε θάμβος να βλέπης
τον βόθρο του ενός να γίνεται με υπερφυσικό
τρόπο αιτία στεφάνων στον άλλο». Εάν πάντοτε
αυτός ο άνθρωπος είς αυτού του είδους τα
θέματα έχη την ίδια αίσθησι και αντιμετώπισι,
ανεστήθη άφθαρτος προς της κοινής
αναστάσεως.

59. Το ίδιο μέτρο ας έχωμε υπ' όψιν μας και όσον
αφορά τις μελωδίες και τα άσματα. Διότι όσοι
είναι φιλόθεοι παρακινούνται σε πνευματική χαρά
και αγάπη του Θεού και δάκρυα, τόσο από τα
κοσμικά όσο και από τα θρησκευτικά
μελωδήματα. Στους φιληδόνους όμως συμβαίνει
το αντίθετο.

60. Μερικοί, όπως το είπαμε ήδη, συμβαίνει να

πολεμούνται περισσότερο σε τόπους ησυχαστικούς. Και δεν είναι περίεργο. Διότι εισχωρούν και κατοικούν εκεί οι δαίμονες, αφού εξωρίσθηκαν από τον Κύριον χάριν της σωτηρίας μας στους ερημικούς τόπους και στην άβυσσο.

61. Πολεμούν τον ησυχαστή φοβερά οι δαίμονες της πορνείας, για να τον φέρουν στον κόσμο, αφού δήθεν δεν ωφελείται καθόλου από την έρημο. Όταν ευρισκώμεθα στον κόσμο, απομακρύνονται από πλησίον μας, για να μείνωμε μαζί με τους κοσμικούς, αφού δήθεν εκεί δεν έχουμε πόλεμο!

62. Όπου πολεμούμεθα, εκεί οπωσδήποτε πολεμούμε τον εχθρό σκληρά. Διότι εάν δεν αντιμετωπίζη πόλεμο έκ μέρους μας, γίνεται και αυτός φίλος μας.

63. Ευρισκόμενοι για κάποια αναγκαία υπηρεσία στον κόσμο, σκεπαζόμεθα από το χέρι του Θεού, ίσως από την ευχή του Γέροντος, για να μη βλασφημηθή ο Κύριος εξ αιτίας μας.

Άλλοτε δεν μας συμβαίνει πτώσις από αναισθησία, διότι έχουμε από πρίν μεγάλη πείρα και έχουμε χορτάσει από τα όσα παρατηρούνται

και λέγονται και διαπράττονται στον κόσμο. Και άλλοτε διότι υποχωρούν θεληματικά οι δαίμονες, αφήνοντας σ' εμάς τον δαίμονα της υπερηφανείας, ο οποίος είναι ικανός να τους αναπληρώνη όλους.

64. Ακούσατε ένα άλλο τέχνασμα και μία άλλη πανουργία του απατεώνους, όσοι επιθυμείτε να εξασκήτε την αγνεία, και φυλαχθήτε.

Κάποιος που εδοκίμασε τον δόλο αυτό μου διηγήθηκε, ότι πλείστες φορές ο δαίμων της πορνείας κρύπτει εντελώς τον εαυτόν του. Έτσι υποβάλλει στον μοναχό την εντύπωσι ότι είναι ευλαβέστατος, του χορηγεί και δάκρυα ακόμη όταν κάθεται και συνομιλή με γυναίκες, παρακινώντας τον να τις διδάσκη περί μνήμης θανάτου και περί κρίσεως και περί σωφροσύνης.

Και όλα αυτά για να παρασυρθούν από τα λόγια του και την ψεύτικη ευλάβεια κα να προστρέξουν οι άθλιες στον λύκο σαν σε βοσκό. Και αφού δημιουργηθή εν τω μεταξύ ανάμεσά τους ένα κλίμα οικειότητας και θάρρους, να υποστή ο πανάθλιος την πτώσι.

65. Να αποφεύγωμε με όλη μας την δύναμι να

παρατηρούμε ή να ακούμε για καρπό, πού υποσχεθήκαμε να μη τον γευθούμε ποτέ.

Θαυμάζω δε εάν θεωρήσαμε τους εαυτούς μας πιο ισχυρούς από τον Προφήτη Δαβίδ, πράγμα απαράδεκτο.

Τόσο υψηλός και τόσο μεγάλος είναι ο έπαινος της αγνείας, ώστε μερικοί από τους Πατέρας να τολμήσουν να την ονομάσουν απάθεια.

66. Ισχυρίζονται ωρισμένοι πώς είναι αδύνατον να ονομάζεται κανείς αγνός μετά την γεύσι της αμαρτίας. Εγώ όμως αντικρούοντας αυτούς αποφαίνομαι: «Είναι δυνατόν και εύκολο σ' όποιον θέλει, να μετακεντρίση την αγριέλαιον σε καλλιέλαιον». Εάν τα κλειδιά της βασιλείας των ουρανών είχαν δοθή σ' έναν παρθένο, ίσως να είχαν οι προαναφερθέντες δίκηο στην γνώμη τους. Εφ' όσον όμως δεν συμβαίνει αυτό, ας τους αποστομώση εκείνος πού και πεθερά απέκτησε και αγνός έγινε και τα κλειδιά της βασιλείας κρατεί στα χέρια του.

67. Πολύμορφος είναι ο όφιος του σαρκικού πολέμου. Αυτούς πού δεν εγεύθηκαν την αμαρτία τους σπρώχνει να την δοκιμάσουν μία μόνο φορά

και έπειτα να σταματήσουν. Και όσους την εδοκίμασαν, με την ανάμνησι τους ερεθίζει ο άθλιος να την δοκιμάσουν πάλι. Πολλοί από τους πρώτους δεν πολεμούν, διότι αγνοούν το κακό. Οι δεύτεροι δε, επειδή εδοκίμασαν το σιχαμερό αυτό κακό, υφίστανται ενοχλήσεις και πολέμους. Πολλές φορές όμως συμβαίνει και το αντίθετο.

68. Όταν σηκωνόμαστε από τον ύπνο ευδιάθετοι και ειρηνικοί, σημαίνει ότι χωρίς να το αντιληφθούμε μας συμπαρίστανται άγιοι Άγγελοι, και κυρίως όταν έχωμε κοιμηθή με πολλή προσευχή και νηφαλιότητα. Αλλά μερικές φορές συμβαίνει να ευρισκώμεθα σε ευχάριστη κατάστασι καθώς ξυπνούμε, και να το παθαίνωμε αυτό από όνειρα και φαντασίες πού προέρχονται από τους δαίμονας.

69. Είδα τον ασεβή να υπερυψώνεται και να επαίρεται και να τaráσσεται και να μαίνεται μέσα μου σαν τους κέδρους του Λιβάνου. Και τον προσπέρασα με την εγκράτεια, και να! ο θυμός του δεν ήταν όπως πρίν. Τον ανεζήτησα πάλι αφού εταπείνωσα τον λογισμό μου, και ούτε ευρέθηκε πλέον μέσα μου ο τόπος του ή το ίχνος του (πρβλ. Ψαλμ. λστ' 36).

70. Όποιος ενίκησε το σώμα, αυτός ενίκησε την φύσι. Αυτός δε πού ενίκησε την φύσι, οπωσδήποτε ανέβηκε σε υπερφυσική κατάσταση. Αυτός δε πού κατώρθωσε τούτο, «ηλάττωται βραχύ τι παρ' Αγγέλους», για να μην ειπώ ότι καθόλου δεν είναι ελαττωμένος από αυτούς.

71. Δεν είναι θαύμα το να μάχεται ο άϋλος τον άϋλο. Θαύμα όμως είναι, αληθινό θαύμα, το να κατανικήση τους αϋλους εχθρούς ο υλικός άνθρωπος, μαχόμενος εναντίον τους με την εχθρική τούτη και επίβουλη ύλη, δηλαδή το σώμα.

72. Δείχνοντας και εδώ ο αγαθός Κύριος πολλή πρόνοια για μας, εμπόδισε την αναισχυντία των γυναικών με την εντροπή σαν με χαλινάρι. Διότι αν μόνες τους έτρεχαν προς τους άρρενας, δεν θα εσώζετο κανένας.

73. Άλλο χαρακτηρίζεται από τους διακριτικούς Πατέρας προσβολή και άλλο συνδυασμός και άλλο συγκατάθεσις και άλλο αιχμαλωσία και άλλο πάλη και άλλο ψυχικό πάθος.

Προσβολή ονομάζουν οι μακάριοι ένα απλούν λόγο ή μία τυχαία εικόνα πού εμφανίζεται για

πρώτη φορά στην καρδιά. Συνδυασμό δε, το να συζητήσης με το εμφανισθέν είτε εμπαθώς είτε απαθώς. Συγκατάθεσι, την ηδονική στροφή της ψυχής προς το εμφανισθέν. Και αιχμαλωσία, την ορμητική και αθέλητη αρπαγή της καρδιάς· ή την εξακολουθητική συνεύρεσι με αυτό, πράγμα πού εξαφανίζει την καλή μας ψυχική κατάστασι.

Πάλη ορίζουν ότι είναι η παράταξις μιας ίσης προς τον εχθρό δυνάμεως, με την οποία, ανάλογα με την θέλησί μας, ή νικούμε ή υφιστάμεθα ήττα. Πάθος δε λέγουν ότι είναι εκείνο πού εμφωλεύει πολύν καιρό εμπαθώς μέσα στην ψυχή, και το οποίο από την πολλή συνήθεια έχει κάνει την ψυχή να παραδίδεται μόνη της σ' αυτό.

Εξ' όλων αυτών το μέν πρώτο δεν είναι ένοχο, το δεύτερο όχι και τόσο, το δε τρίτο εξαρτάται από την κατάστασι του αγωνιζομένου. Όσον αφορά την πάλη, αυτή θα προξενήση ή στεφάνους ή τιμωρίες. Η αιχμαλωσία διαφορετικά κρίνεται την ώρα της προσευχής και διαφορετικά τις άλλες ώρες· και αλλοιώτικα για πονηρούς λογισμούς. Το πάθος τέλος για όλους, ή τακτοποιείται με την ανάλογη μετάνοια ή τιμωρείται στην μέλλουσα

κόλασι. Εκείνος λοιπόν που αντιμετωπίζει νικηφόρα και με απάθεια το πρώτο, διά μιας περιέκοψε όλα τα κακά επακόλουθα.

Ομιλούν οι πιο ακριβολόγοι από τους γνωστικούς Πατέρες και για μία άλλη έννοια, λεπτότερη από τις προηγούμενες, η οποία σύμφωνα με ωρισμένους αποκαλείται παραρριπισμός του νοός. Αυτή η έννοια παρευθύς, χωρίς να μεσολαβήση χρόνος ή λόγος ή εικόνα, παρουσιάζει με περισσότερη οξύτητα το πάθος στον άνθρωπο. Ανάμεσα στα πνεύματα του κακού τίποτε δεν υπάρχει πιο ταχύ και πιο αδιόρατο. Με μόνη την λεπτή και απλή ενθύμησι, αχρόνως, αφθάστως, σε πολλούς δε και αγνώστως παρουσιάζεται μέσα στην ψυχή. Εάν δε κάποιος μπόρεσε διά μέσου του πένθους να κατανοήση την λεπτότητα αυτού του πνεύματος, αυτός μπορεί να μας διδάξη, πώς γίνεται με μόνη την όρασι, με ένα ανεπαίσθητο βλέμμα και άγγιγμα χεριού και άκουσμα μελωδίας, χωρίς καμμία έννοια και σκέψι να πορνεύη εμπαθώς η ψυχή!

74. Έχουν μερικοί την γνώμη ότι το σώμα οδηγείται στα πάθη από τους λογισμούς της

πορνείας. Άλλοι αντίθετα υποστηρίζουν ότι από τις σωματικές αισθήσεις γεννώνται οι πονηροί λογισμοί. Και οι μέν πρώτοι φέρουν το επιχείρημα, πώς αν δεν προτρέξη ο νούς, δεν μπορεί να ακολουθήσει το σώμα. Οι δε δεύτεροι έχουν ως στήριγμα της γνώμης τους την κακουργία του σωματικού πάθους, και λέγουν: Πολλές φορές από μία γλυκύτατη όψι, από ένα άγγιγμα χεριού, από μια ωραία ευωδία ή από ένα γλυκό άκουσμα παίρνουν αφορμή οι λογισμοί να εισέλθουν στην καρδιά.

Για όλα αυτά όποιος μπορεί ας μας διδάξη έν Κυρίω. Διότι αυτά είναι πολύ αναγκαία και ωφέλιμα σε όσους ζουν την πρακτική μοναχική ζωή έν επιγνώσει. Είς τους άλλους, τους ασκουμένους «έν απλότητι καρδίας», δεν χρειάζεται να γίνεται λόγος περί αυτών. Άλλωστε η γνώσις δεν είναι κτήμα όλων. Ούτε πάλι είναι κτήμα όλων η μακαρία απλότης, ο θώραξ αυτός εναντίον των δόλων των πονηρών δαιμόνων.

75. Ωρισμένα πάθη αρχίζουν από μέσα και εκδηλώνονται στο σώμα, αλλά δε αντιστρόφως. Σ' εκείνους οι οποίοι ευρίσκονται στον κόσμο συμβαίνει συνήθως το δεύτερο, ενώ σ' εκείνους

πού ζούν τον μοναχικό βίο, το πρώτο, αφού λείπουν οι αφορμές. Εγώ δε γι' αυτό το ζήτημα λέγω: Θα ζητήσης στους κακούς σύνεσι, αλλά δεν θα την εύρης [6].

76. Αφού αγωνισθούμε πολύ εναντίον του δαίμονος, ο οποίος είναι σύζυγος της πηλού, δηλαδή της σαρκός μας, και αφού τον κτυπήσωμε με την πέτρα της νηστείας και το ξίφος της ταπεινώσεως, και τον εκδιώξωμε από την καρδιά μας, ύστερα αυτός κάθεται επάνω στο σώμα μας και μας σπρώχνει σε μολυσμούς γαργαλίζοντάς μας ο άθλιος και προξενώντας κάποια κινήματα άπρεπα και άκαιρα. Αυτό συνήθως το παθαίνουν περισσότερο απ' όλους όσοι υποτάσσονται στον δαίμονα της υπερηφανείας. Διότι αφού έπαυσαν να έχουν στην καρδιά συνεχείς πορνικούς λογισμούς, επλησίασαν σ' αυτό το πάθος. Και ότι αυτό πού ελέχθη δεν είναι ψευδές θα φανή ως εξής: Όταν εύρουν ήσυχο καιρό, ας ανακρίνουν τον εαυτό τους προσεκτικά και οπωσδήποτε θα ανακαλύψουν στο βάθος της καρδιάς των κάποιον λογισμό, πού κρύβεται σαν όφεις στην κοπριά. Και αυτός ο λογισμός τους παρουσιάζει

ότι δήθεν το κατόρθωμα της καρδιακής αγνείας το επέτυχαν με τον ιδικό τους ζήλο και την ιδική τους προθυμία. Και δεν σκέπτονται οι ταλαίπωροι τον γραφικό λόγο: «Τι γάρ έχεις ό ούκ έλαβες δωρεάν ή έκ Θεού ή έξ ετέρων συνεργίας και ευχής;» (πρβλ. Α΄ Κορινθ. δ΄ 7).

Ας προσέξουν λοιπόν και αφού νεκρώσουν αυτόν τον όφι με πολλή ταπεινοφροσύνη, ας τον εκδιώξουν από την καρδιά τους.

Έτσι, εάν απαλλαγούν από αυτόν, θα μπορέσουν ίσως κάποια φορά και αυτοί να εκδυθούν τους δερματίνους χιτώνας και να ψάλουν προς τον Κύριον τον επινίκιο ύμνο της αγνείας, όπως κάποτε τα αγνά νήπια (πρβλ. Ματθ. κα΄ 15)· εάν βέβαια εκδυθέντες δεν ευρεθούν γυμνοί· γυμνοί από την ακακία και την φυσική αθωότητα εκείνων.

Παρακολουθεί και αυτός ο δαίμων πολύ περισσότερο από τους άλλους τον καιρό. Και όταν δεν είμαστε σε θέσι να προσευχηθούμε σωματικώς εναντίον του, τότε κατ' εξοχήν επιχειρεί να μας πολεμά ο ανόσιος.

Έρχεται ως βοηθός σε όσους δεν απέκτησαν

ακόμη αληθινή καρδιακή προσευχή ο κόπος και η ταλαιπωρία της σωματικής προσευχής. Δηλαδή η έκτασις των χειρών, το κτύπημα του στήθους, η καθαρά ενατένισις προς τον ουρανό, οι δυνατοί αναστεναγμοί, η συνεχής γονυκλισία.

Όταν αυτά πολλές φορές, εφ' όσον είναι παρόντες και άλλοι, δεν μπορούμε να τα κάνουμε, τότε μας πολεμούν πολύ οι δαίμονες. Τότε αναγκαστικά ίσως υποχωρούμε στην επίθεσίν τους, αφού δεν μπορούμε ακόμη με την συγκέντρωσι του νου και με την αόρατη δύναμι της προσευχής να αντισταθούμε στους εχθρούς μας.

Αναπήδησε γρήγορα, αν μπορής. Κρύψου για λίγο μυστικά. Ανύψωσε τους ψυχικούς σου οφθαλμούς, αν σου είναι δυνατόν. Ειδεμή, ανύψωσε τους σωματικούς. Σταύρωσε τα χέρια σου ακίνητα, ώστε και με τον τύπο του Σταυρού να καταισχύνης και να νικήσης τον Αμαλήκ.

Φώναξε δυνατά προς τον δυνάμενον να σε σώση, όχι με επιτηδευμένες φράσεις, αλλά με ταπεινά λόγια, αρχίζοντας εν πρώτοις με το «ελέησόν με, ότι ασθενής ειμί» (Ψαλμ. ζ' 3). Τότε

θα αισθανθής την δύναμι του Υψίστου και θα αποδιώξης τους αοράτους αοράτως με αόρατη βοήθεια.

Όποιος συνήθισε να πολεμά έτσι ταχέως και με μόνη την ψυχή θα δυνηθή να εκδιώκη τους εχθρούς. Αυτό το δεύτερο είναι ανταμοιβή του πρώτου εκ μέρους του Θεού προς τους αγωνιστάς. Και δικαίως.

77. Παρευρεθείς σε κάποια σύναξι μοναχών αντελήφθηκα ότι ένας εκλεκτός αδελφός ενωχλήθηκε από πονηρούς λογισμούς. Και επειδή δεν ευρέθηκε τόπος κατάλληλος για προσευχή, πήγε στο αφοδευτήριο για σωματική ανάγκη, γιατί τον ενώχλησε δήθεν η κοιλία, και εκεί με δυνατή προσευχή επολέμησε κατά των εχθρών του. Όταν δε εγώ τον εμέμφθηκα για το ακατάλληλο του τόπου, μου απήντησε: «Προσευχήθηκα σε ακάθαρμο τόπο, εφ' όσον επρόκειτο για την εκδίωξι ακαθάρτων λογισμών και για την κάθαρσι από τον ρύπο».

78. Όλοι οι δαίμονες αγωνίζονται να σκοτίσουν προηγουμένως το νοερό μέρος της ψυχής μας, και έπειτα μας υποβάλλουν εκείνα που αγαπούν.

Διότι αν ο νους δεν κλείση τα μάτια του, δεν θα κλαπή ο θησαυρός. Αυτό το επιδιώκει περισσότερο απ' όλους ο δαίμων της πορνείας. Αυτός πολλές φορές σκοτίζοντας τον ηγεμόνα του κάνει να επιτελεσθούν πράξεις, και μάλιστα επί παρουσία ανθρώπων, πού μόνο οι παράφρονες διαπραττουν. Γι' αυτό αργότερα όταν ο νους συνέλθη, όχι μόνο όσους μας είδαν, αλλά και τον ίδιο τον εαυτό μας εντρεπόμεθα για τις άσεμνες πράξεις, τα λόγια και τα κινήματά μας, και μένομε έκθαμβοι εμπρός σ' εκείνη μας την πώρωσι. Έτσι πολλές φορές μερικοί πού το αντελήφθηκαν αυτό, εσταμάτησαν την αμαρτία.

79. Αποδοκίμαζε τον εχθρό, ο οποίος μετά την διάπραξι της αμαρτίας σε εμποδίζει από την προσευχή ή την θεοσέβεια ή την αγρυπνία. Και να ενθυμήσαι εκείνον που είπε: «Διά δε το κόπους μοι παρέχειν την υπό των προλήψεων τυραννουμένην ψυχήν, ποιήσω την εκδίκησιν αυτής έκ των εχθρών αυτής» (πρβλ. Λουκ. ιη' 5).

80. Ποιος ενίκησε το σώμα; Αυτός πού συνέτριψε την καρδιά. Και ποιος συνέτριψε την καρδιά; Αυτός που αρνήθηκε τον εαυτόν του. Γιατί πώς να μη συντριβή εκείνος πού απέθανε ως προς το

θέλημα της σαρκός;

81. Συναντάται και εμπαθής εμπαθέστερος από άλλον εμπαθή, πού ακόμη και τους μολυσμούς του τους εξομολογείται αισθανόμενος ηδυπάθεια.

82. Οι ακάθαρτοι και αισχροί λογισμοί γεννώνται συνήθως στην καρδιά από τον εξαπατούντα την καρδιά, δηλαδή από τον δαίμονα της πορνείας. Αυτούς τους θεραπεύει η εγκράτεια και η παντελής περιφρόνησις.

83. Με ποια μέθοδο και με ποιο τρόπο να δέσω αυτόν τον φίλο μου, δηλαδή την σάρκα, και να τον δικάσω, όπως και τους άλλους, δεν γνωρίζω. Διότι πρίν τον δέσω λύεται, και πρίν τον δικάσω συμφιλιώνομαι μαζί του. Και πρίν τον τιμωρήσω τον λυπούμαι και κάμπτομαι. Πώς να νικήσω αυτόν πού έκ φύσεως αγαπώ; Πώς να ελευθερωθώ απ' αυτόν, με τον οποίον είμαι συνδεδεμένος αιωνίως; Πώς να καταργήσω εκείνο πού θα αναστηθή μαζί μου; Πώς να μεταβάλω σε άφθαρτο εκείνο πού έλαβε φθαρτή φύσι; τι λογικό επιχείρημα να του αντιτάξω, αφού έχει με το μέρος του τα λογικά επιχειρήματα από την φύσι;

Αν δέσω τον φίλο μου αυτόν με την νηστεία,
μόλις κατακρίνω τον πλησίον μου, πάλι
παραδίδομαι στα χέρια του. Αν σταματήσω την
κατάκρισι και τον νικήσω, αλλά υπερηφανευθώ
μέσα μου, πέφτω πάλι στα χέρια του. Είναι για
μένα και συνεργάτης και εχθρός. Και βοηθός και
αντίδικος. Και υποστηρικτής μαζί και επίβουλος.
Όταν δέχεται περιποιήσεις πολεμεί, και όταν
συνθλίβεται ατονεί. Όταν τον αναπαύωμε ατακτεί,
και όταν πάλι τον αποστρεφώμεθα και τον
ταλαιπωρούμε, δεν αντέχει. Αν τον λυπήσω,
διατρέχω κίνδυνο. Αν τον πληγώσω, δεν θα έχω
με ποιόν να αποκτήσω τις αρετές. Τον ίδιο και τον
εναγκαλίζομαι και τον αποστρέφομαι!

Ποιο είναι το μυστήριο πού με περιβάλλει; Πώς
εξηγείται η μείξις πού παρατηρείται σ' εμένα; Πώς
στον εαυτόν μου είμαι και φίλος και εχθρός; Λέγε
μου, λέγε μου, εσύ σύζυγέ μου, εσύ φύσις μου,
γιατί δεν χρειάζεται να μάθω τα περί σου από
άλλον. Πώς θα μείνω άτρωτος από σένα; Πώς θα
κατορθώσω να διαφύγω τον κίνδυνο της φύσεως;
Επειδή έδωσα υπόσχεσι στον Χριστόν να είμαι
εχθρός σου, πώς θα νικήσω την τυραννική σου
εξουσία; Πώς; Διότι απεφάσισα να ασκώ βία

επάνω σου.

Και η σάρκα αφού κατά κάποιον τρόπο αποκρίθηκε προς την ψυχή, φάνηκε ότι έτσι περίπου είπε: «Δεν πρόκειται να σου ειπώ κάτι που εσύ δεν το γνωρίζεις, αλλά κάτι που και οι δύο το γνωρίζουμε. Εγώ καυχώμαι ότι έχω μητέρα την (αμαρτωλή) αγάπη. Την εξωτερική πύρωσι της σαρκός την γεννώ με την περιποίηση και την έν γένει καλοπέρασι. Η δε εσωτερική φλόγα και έξαψις των λογισμών έχουν ως αφορμές την καλοπέρασι που προηγήθηκε και τις αισχρές πράξεις που διεπράχθησαν. Εγώ όταν συλλάβω, γεννώ τις αμαρτωλές πτώσεις. Και εκείνες πάλι όταν γεννηθούν, γεννούν με την σειρά τους τον θάνατο διά της απογνώσεως.

Αν γνωρίσης καλά την ιδική μου και την ιδική σου μεγάλη ασθένεια, μου έδεσες τα χέρια. Αν ταιπρωρήσης τον λαιμό, μου έδεσες τα πόδια, ώστε να μη μπορώ να προχωρώ. Αν συζευχθής την υπακοή, με διεζεύχθης. Αν αποκτήσης ταπείνωσι, με απεκεφάλισες.

Δέκατο πέμπτο βραβείο! Όποιος ζώντας με την σάρκα το κατέκτησε, απέθανε και ανεστήθη και

εγνώρισε ήδη από εδώ το προοίμιο της
μελλοντικής αφθαρσίας.

από το βιβλίο "Κλίμαξ"

Ι.Μ.Παρακλήτου

[1] Πρόκειται, κατά τον σχολιαστή, για τον
Θεολόγο Γρηγόριο.

[2] Εννοεί τον Διάβολο, τον έκ του ουρανού
πесόντα Εωσφόρο.

[3] Το έν λόγω περιστατικό αναφέρεται στο
«Γεροντικών»: Αποφθέγματα Μ. Αντωνίου, κεφ.
ιδ' (βλ. «Ο Μέγας Αντώνιος», έκδ. Ρηγοπούλου,
Θεσσαλονίκη 1971, σελ. 163). Σε μερικές όμως
εκδόσεις του «Γεροντικού» παραλείπεται,
σκοπίμως μάλλον.

[4] Κατά τον σχολιαστή πρόκειται για τον άγιο
Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό. Η σάρξ ονομάζεται
«δούλη», διότι υποτάσσεται δουλικά στα πάθη
της, και «νυκτερινή», διότι επιδίδεται σ' αυτά
κυρίως την νύκτα.

[5] Αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία
ένας μοναχός εβοήθησε την ηλικιωμένη μητέρα
του να διαβή κάποιον ποταμό. Για να μην εγγίση

απ' ευθείας το χέρι της, το ετύλιξε με το κάλυμμα της κεφαλής και έτσι την εβάσταξε. Παρ' όλον ότι ήταν και προχωρημένη στην ηλικία και μητέρα Του! Το περιστατικό αναγράφεται στο «Γεροντικόν» (βλ. «Ευεργετινός», Β', Υπόθεσις κθ' 21).

[6] Δηλαδή: Οι δαίμονες, όταν επιτίθενται, δεν διακρίνονται πάντοτε για τις συνετές και μεθοδικές ενέργειές τους.